

Олексій Кононенко

18+

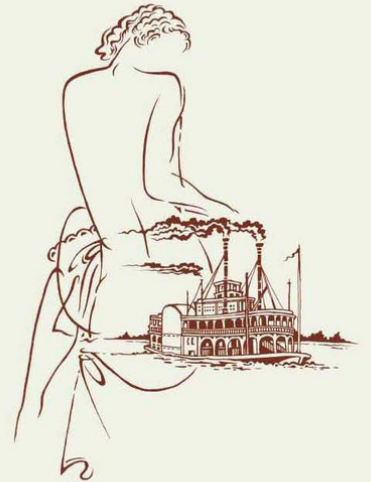
Книга 2

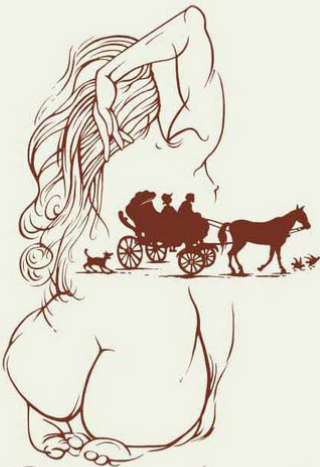
Михайло Могиллянський
Наречена

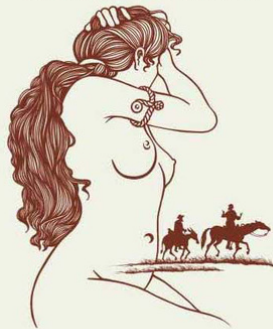
Вольтер
Орлеанська дівка
Апулей
Золотий осел

Іван Бунін
Візитні картки

Олександр Афанасьєв
Сороміцькі казки

Джованні Боккаччо
Декамерон
Маргарита Наваррська
Гептамерон

Джефрі Чосер
Кентерберійські оповідки

Олександр Куррін
Суламіф

Михайло Лермонтов
Шпиталь
Олексій Кононенко
«Уроки еротики»

Олександр Пушкін
Вишня

Олексій Кононенко

**18+: Парафрази й
переклади. Книга 2**

«ОМІКО»

2019

УДК 821.161.2

Кононенко О. А.

18+: Парафрази й переклади. Книга 2 / О. А. Кононенко —
«ОМІКО», 2019

У виданні зібрані парафрази й переклади еротичних текстів майстрів слова різних часів з різних країн світу. Ці твори мають загалом схожу долю — свого часу їх забороняли, знищували, не допускали до читача. Авторів, ілюстраторів, друкарів переслідували, вони змушені були виїздити за кордон, декого навіть ув'язнили. Проте написане пером збереглося, було видрукуване, дійшло до наших часів. Якщо тексти друкувалися іншими мовами, вони мають повне право побачити світ українською. Отже, в українського читача є чудова нагода насолодитися еротичними творами Апулея, Вольтера, Джефрі Чосера, Джованні Боккаччо, Маргарити Наваррської, Михайла Могилянського, Олександра Афанасьєва, Олександра Купріна, Михайла Лермонтова, Івана Буніна, Олександра Пушкіна та Олексія Кононенка.

УДК 821.161.2

© Кононенко О. А., 2019

© ОМІКО, 2019

Содержание

Михайло Могилянський	6
Олександр Купрін	10
Іван Бунін	51
Кінець ознакомительного фрагмента.	53

Олексій Кононенко

18+ Парафрази й переклади Книга 2

...Найнебезпечніше у людини зовсім не статевий орган – він завжди одноманітний і сумирний реакціонер, а думка – ось повія, і навіть гірше неї: вона блукає обов'язково там, де її зовсім не потребують, і віддається лиш тому, хто їй нічого не платить!

Андрій ПЛАТОНОВ

Сміттєвий вітер (1934)

Михайло Могилянський
Наречена

Кондуктор не запаливав свічок,
В тісне купе темрява заповзала,

Стемніле небо в кліпанні зірок...
Повіки важчали... на очі майже впали...
Терпка одноманітність теплих мрій,
Таке ж одноманітне торохтіння...
Аж раптом сон кудись майнув з-під вій,
Напав неспокій, до головокружіння.

Ледь голову звела... у серці щем...
Ще вдень відчула дивний пильний погляд...
З кутка навпроти знову блиск очей,
Мов троє їх: лиш він, вона і поїзд.
Сусідці випадковій вільно вдень
Про скорий шлюб безпечно торочила,
Що наречений на перон прийде,
Що іспити на курсах закінчила...

Навпроти ж – легкий усміх в бороді,
Пухкі і ніжні губи, мрійні очі.
Зійшла сусідка... поїзд в ніч летів...
Боялася і не боялась ночі...
Коли в купе залишились удвох
В темряві – почувалась сміливіше.
Неспокій зник, пропав переполох,
Ховалася в утомі, як у ніші.

Пронизливий гіпноз очей палких
Оволодів підвладно, невідступно.
Даремний рух відбитися од них...
Згадалося: ще ніч – і буде шлюбна...
Не думалось про шлюб... То дивна річ!
Про нареченого... набігли нові хвилі.
Тривога потонула... ось і ніч...
Противитись очам його не в силі...

І радо підкорялась владі тій,
Коли він взяв тремтячу руку тихо.
І на руці цілунок затремтів,
І тіло охопила дивна втіха.
Гарячих поцілунків теплий рій
На руку сів... десь кроки залунали...
Запалені свічки... кондуктор... збій
Лише на мить... і знов нашестя шалу.

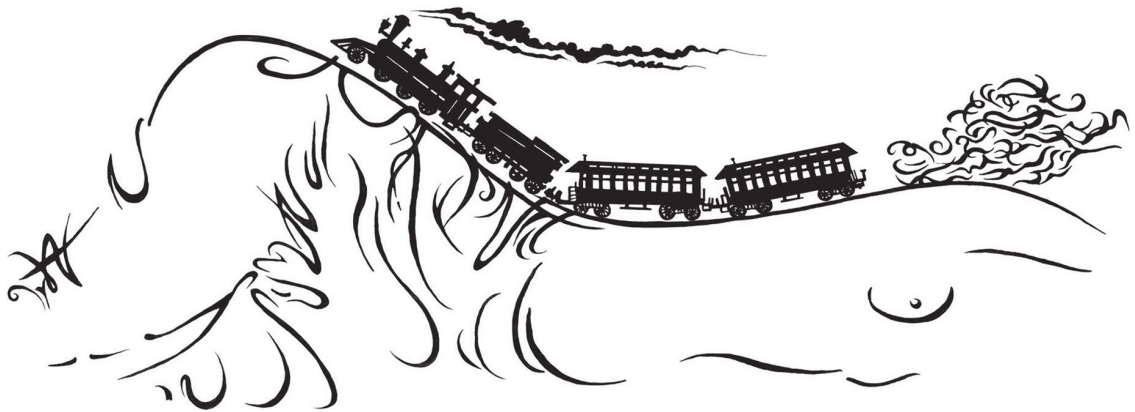
Без перепону віддана, без слів,
В його руках усе – душа і тіло...
Локомотив протяжно засвистів...
Напівпритомна в тиші затремтіла...
– У місті N., – кондуктор сповістив, —
Зупинка...

Перед нею на колінах...
Цілунками її обличчя вкрив:
– Ми сходимо удвох... це неодмінно...

Покірна в щасті... волі – ні на гріш...
Накрили хвилі радості невпинні...
Пасивна і знесилена, хоч ріж,
Належала йому, немов рабиня.
Зійшли з вагона в пахощах весни.
Акації... жасмин... дощу дрібнога...
Травнева ніч... у світі лиш вони.
І екіпажем, хоч готель навпроти.

Сиділа тихо... міцно пригортав...
Неначе оловом все тіло налилося...
Аби лиш хоч на мить спочити дав...
А потім вже нехай би все збулося.
Вона на другий поверх ледь зайшла...
Нарешті номерний послав постелю...
Аж раптом – диво дивне – стався злам,
В ній дика хітка проросла із лелі.

Немов шаленство вдарило крилом,
Неначе вихор, пристрасть налетіла...

Утоми миттю як і не було,
В очах – жага, енергія і сила.
Зірвала одяг і білизну теж...
Ледь незнайомиць поспівав за нею...
Вона в безодню пристрасті без меж
Пірнула вся, і тілом, і душею.

Мов у пропасниці, дівчіна віддалась —
Скажена оргія, обійми, шепіт, крики.
Достоту раюванням обпилась,
Вливаючи жагу у чоловіка.
Заснув нарешті. Ранок у вікно.

Легенько встала. Швидко одягнулась.
Все, що було, – було примарним сном,
Приснилося – привиділось – забулось.

По аркушу пробіглась олівцем:
«Спасибі. Не шукай. Прощай навіки...»
Хотіла йти. Схилилася тихцем.
В уста поцілувала чоловіка.
Всміхнулась... Вийшла... По світах – весна...
Гучний пташиний хор святкує днину...
Депешу: «Іду», – жениху, щоб знав...
До потяга лишалось з півгодини.

Умилася в уборній. Кава. Все —
Ось поїзд. До канапи. Не вагалась.
Лиш прилягла – в безодню сон несе.
У сні чомусь безвинно посміхалась.
І день, і ніч летіли в небуття...
Маленька станція в степу згубилась...
Раділо сонце буйності життя...
Вервечка поїзда на хвильку зупинилась.

Серед зеленої святкової краси
Перон і будка, сонечком уміті,
Четвірка кóней в екіпажі – зиск,
І парубок з букетом білих квітів.
В обіймах тиші, світла і тепла,
Вуста несуть усмішку променисту —
Облита сонцем наречена йшла
До нареченого... і непорочна й чиста.

Олександр Купрін **Суламіф**

*Поклади ти мене, як печатку на серце своє,
як печать на рамено своє, бо сильне кохання, як
смерть,
заздоці непереможні, немов той шеол,
його жар, жар огню, воно полум'я Господа!
Води великі не зможуть згасити кохання, ані ріки
його не заллють!
Коли б хто давав за кохання маєток увесь свого
дому,
то ним погордили б зовсім!..*

*Пісня над піснями.
Український переклад Івана Огієнка*

1

Цар Соломон надбав достойну славу
І вдома, і за межами держави.

Про мудрість і красу, про пишність двору
Відверто гомоніли всі світи.
Правдиві й неправдиві поговори...
А цар не мав ще й сорока п'яти.

Летіли дивні про царя новини
Далеко за кордони Палестини.

В Ассирії, в Єгипті, у Таврізі,
На островах, на берегах морів,
В Фінікії, у горах і в пониззі
Йому подібних не було царів.

Майстри з усіх країв – силенна сила —
Царю палац прекрасний спорудили.

І возвели достойний храм Господній,
Так, щоб до неба ближче, на горі.
Жив Соломон в любові всенародній,
Високе мав наймення: цар царів.

Малий палац ще збудували в Мілло —
Жона, красуня Астіс, захотіла.

Донька єгипетського фараона...
Цариця Савська, вражена царем,
Подарувала дерево червоне
Для сходів, для перил і галерей.

Були в царя і хутра, і тканини,
Заморські птахи і чудні тварини.

Дари з Єгипту, з Африки, з Офіру¹ —
Всяк дружній цар його не омине —
З Ніневії, із Хатуара, з Тіру —
Багатство приростало з кожним днем.

Облаштував сади цар і купальні,
Фонтани, лазні і ставки дзеркальні.

Були в царя воли, і мули, й коні,
До столу вівці й череда корів.
В покої сильні воїни достойні
Під прикриттям золочених щитів.

2

Усе, щоб не бажало царське око,
Належало цареві бистрим скоком.

Сімсот жінок в царя, наложниць – триста,

---

¹ *Офір* – біблійна країна, яка славилася золотом та іншими коштовностями і притягувала до себе мандрівників з усього світу.

Рабині, танцівниці – не злічить.
Любов у Соломона промениста,
Всіх пристрасстю уміє охопити.

Від Господа мав чоловічу силу:
Із кожною був ніжним, добрим, милим.

Кохав цар білолицих хетянок,
Філімістянок в золоті, струнких,
Маленьких відданих амморянок,
Любив Сідона дочок гомінких.

Не поминав увагою бактрійок,
Цінив палке кохання ассирійок,

Гарячих та ревливих єгиптянок,
Ізраїлю та Іудеї дів,
Із півночі холодних полонянок,
Дів Вавилону й Бактрії любив.

Балкес-Македа якось ніч до рання
З царем пізнала радощі кохання.

Володар кожній дати намагався,
Немов востаннє, всю свою любов.
Балкіс-Македа (то цариця Савська)
Жадала Соломона знов і знов.

Та мудрий Соломон якоїсь днини
Усі її бажання взяв на кпини.

Про ту подію далі буде мова...
Прекрасним був великий цар на вид,
Мав світський лик, поставу гонорову...
В кедровім одрі посеред людвиг

Погляне тільки пильно очі в очі,
Нехай то чоловічі, чи жіночі,

Прониже наскрізь, зазирне у душу —
Всяк неодмінно погляд відведе.
Побачить добре, ну а зле розрушить,
Володар досконало знав людей.

Цареві мудрості не позичати,
Левів приборкують очей агати.

Знав Соломон всю таїну природи,
Цілющість трав і круговерть зірок.

На гемі мудрий напис: *«Все проходить»* —
Поразок біль і слава перемог...

3

У Господа цар не просив нічого,
Тому багатство й мудрість мав від Бога.

Тягар як для земного чоловіка
Надмірний. Цар жадав небесних знань.
Склав притчі Соломон, пісень без ліку
Про світ надій, бажань і сподівань.

Цар капища язичницькі не рушив
І жодному з божеств не правив душу.

Ваал, Астарта, Гор, Дагон, Кібелла...
Боги й богині із усіх країв.
Звів капища Хамосу, Ору, Белу,
Та оргій і обрядів не любив.

В них бачив лиш обман, облудні рухи.
— *Все суета сует, томління духа,* —

Рік мудрий Соломон. — *Всі в світі смертні:*
В людей і звірів дихання одне...
Жертвоприношення дітей цар смертю
Карав нещадно. Решта все мине...

Хто над усе премудрим хоче стати —
В премудрості печалі забагато.

Пізнання множить смуток і скорботу.
В хвилину сміху в серці може біль
Таємно жити. Радощам в супротив
Сум обере в душі завітну ціль.

4

Був виноградник у царя на схилі
Гори Ватн-ель Хав, усього за милю.

Там Соломон у вранішній годині
Частенько міркував на самоті.
На схил гори цар вирушив і нині —

У голові турботи не прості.

Всю ніч банкет на честь послів сусідських
З Ассирії. Плетіння бесід світських.

Як лестили вони й велись пихато,
Вино ж не розв'язало язика.
Та цар вже знав, як Тіру врятувати
І мати з нею дружбу на віки.

Він не допустить воєн і грабунку...
Дух винограду, що п'янкіший трунку,

Бадьорив Соломона спозаранку
Під шепіт кипарисів і олив.
На ассирійців хитрі забаганки
Володар вже свої тенета сплів.

В простім плащі на дерев'яній лаві
Цар Ізраїлю, перший муж в державі,

В ранковій тиші раптом пісню чує —
Жіночий голос, чистий, як роса,
Крізь ялівець і ллється, і чарує,
Немов струмок у горах... Чудеса!

Правитель між кущів легеньким кроком
Зайшов у виноградник трохи збоку.

І що ж побачив Соломон у лозах:
Дівча в легенькій сукні голубій,
Руде, смагляве, безтурботне, босе
Співає і всміхається собі:

*«День дихнув прохолодою,
Втікають нічні тіні.
Повертайся швидше, мій коханий,
Будь легким, як сарна,
Як молодий олень серед гірських ущелин...
Ловить нам лисок і лисенят,
Вони псують наші виноградники,
А виноградники наші в квіту...
Біжи, коханий мій,
Будь подібним серні
Чи молодому оленю
На горах бальзамічних...»*

Дівча співає. Ранок. Кров гаряча.
Його ніхто не чує і не бачить.

Воно одне в пахучім винограді,
Співає і не добирає слів.
У них жага життя і юна радість,
А вітер з гір краде дівочий спів.

Раптово пісня в піднебесі зникла.
Підв'язує лозу. Схилилась низько.

Цар мовив: *«Дай почути знову голос,
Красуне, покажи лице твоє...»*
Швиденько підвелась. Під вітром гола —
Вітрисько показав усю, як є,

На мить всього лиш. І струнка й висока,
У розквіті в свої тринадцять років.

Дві ягідки тверді на груденятах,
Від них сукенця в променях врозліт,
Принадні стегна випуклі, накатом,
Плаский дівочий, чашею живіт.

– Твій лик чудесний, голос твій приємний...
Поближче підійшла, проста і чемна.

У захваті і з трепетом. Прекрасна.
Голубить сонце, наче бджілку золоту.
Поглянула відкрито оком ясним:
– Не бачила тебе. Ти звідки тут?

А голос ніжний, наче флейти звуки.
Пташинами снують маленькі руки.

– О, як ти гарно, дівчино, співала!..
Відразу засоромилось дівча.
Та на вустах усмішка заблукала...
Волосся, наче пурпур, на плечах...

– Твій милий, як олень... Йому співала?
– Ні, ні, я досі милого не мала...

Це тільки пісня... – Сміх дзвенить, мов срібло.
Немов пташини дві, під полотном
Дівочі груди звабливо і дрібно
Дрижать... А чи не снить володар сном?

Цар усміхнувся: *«Ні, таки не сниться».*
Поміж дерев кричали гулко птиці.

– Не вірю. Ти – красуня. Незрівнянна...
– Смієшся? Я під сонцем чорна геть!
Ніхто ще не казав мені: «Кохана...» —
Й бровою гідно повела ледь-ледь.

– Брати мої розсердилися на мене,
Тому оцей ось виноград зелений

Я сторожу під сонцем і під вітром...
Володар ближче підійшов на крок:
– Таких, як ти, на всіх просторах світу
Немає, найгарніша із жінок!

Під сонцем стала ти іще гарніша,
Гранат червоний – твої губи ніжні,

Біліють твої зуби, мов ягнята,
В очах твоїх глибоких – синь озер.
Руде волосся лине водоспадом...
Подібних не стрічав я дотепер.

Пробач, що нишком за тобою стежив...
А твоя шия, мов Давида вежа.

На вежі тій прикріплені, я знаю,
Тих, хто схилився, тисяча щитів.
На твою вежу щит свій прикріплюю!
– Не чула ні від кого таких слів...

– Коли тебе овіяв дужий вітер,
Ти вся була готова полетіти...

Мов грона молодого винограду,
Дівочі груди. Наче пальма, стан.
А на довершення – очей відрада —
Твої неперевершені вуста.

Дівча почервоніло, зашарілось,
Цнотливо рученятами прикрилось.

Лице і груди... – Руки твої зайві...
Лиш прибери, – промовив цар царів. —
Красу не заховаєш. Не щезає
Те, що Господь дарує на порі...

І твої стегна я побачив зразу,
Вони, немов дорогоцінна ваза.

Чи тебе скульптор виліпив на диво...

*Красуне, покажи мені свій лик.
Вона покірно руки опустила,
Її цареві чари оплели.*

*Дівча зачарувалось тим полоном,
Куди заводять очі Соломона.*

*– Скажи мені, хто ти? Цікаво знати.
Не бачила подібного тобі.
– Пастух. У горах я пасу ягнята,
Там, де трава в нарцисах далєбі.*

*Чи не прийдеши на моє пасовисько?
Це недалеко... хоч не дуже й близько...*

*Вона лиш похитала головою:
– Не вірю. Ти такого не кажеш!
Я маю очі, милуюсь тобою,
Не бачу, щоб на пасовиську жєив.*

*Лище від вітру геть не огрубєло,
Не знають праці твої руки білі.*

*Моїм братам, напевно, й не присниться
Аграфи вартість на твоїм плащі.
Здається, бачила тебе у колєсниць
На царськєм святї якось уночі...*

*– Розумниця. Це правда. Ти вгадала.
Я перший царськєй кухар, щоб ти знала.*

*Ходи до мене... Чом стоїши далеко?
Присядь на камінь. Ми ж удвох, самі.
У лозах тут немає небезпеки...
Як тебе звати, сестро?
– Суламїф.*

*– Чому брати розсердились на тебе?
– А чи про це розказувати треба...*

*Замість купити в місті хлєба й сиру,
Рожеве масло я взяла у єгиптян.
Воно таке... Пахучіше від мїрри...
А що мені ще треба від життя...*

*Ласкаво цар погладив її руку.
Нїма ранкова тиша, ані звуку...*

– Тобі самій тут нудно?

– Я співаю,
Працюю. Брат несе мені обід.
На вечір хтось з братів мене змінє,
Я так живу й не відчуваю бід.

Навколо кипариси, лози, гори...
А ще копаю корінь мандрагори.

Ті корені людську фігуру мають, —
Я їх халдейським продаю купцям.
А ягоди в коханні помагають...
Не знаєш, чи правдива казка ця?

– Ні, Суламіф, то марні намагання.
В коханні помагає лиш кохання...

Скажи, чи є у тебе батько й мати?
– Одна лиш мати. Батько мій помер.
По першій шлюбі є два старших брати.
Сестричка менша. Більш нема сестер.

Цар Суламіф тихенько обнімає:
– Вона іще таких грудей не має?

Гарячих, гордих! – каже їй на вухо.
Від сорому і щастя Суламіф
Згорає. Юне серце б'ється глухо,
А в голові єдина думка: «Мій!»

– Жаданий подих кожен твій і милий,
Ти, сестро, моє серце полонила,

Твоє намисто наймиліше в світі! —
Цар шепотів. – В очах твоїх тону...
– О, відведи від мене очі світлі! —
Дівча просило. – Пробуди від сну!

Та від бажань сердечних хто розбудить, —
Хилилась Соломонові на груди.

Цар Соломон припав до вуст вустами,
В єднанні опалила племінь вуст...
– Що робиш ти зі мною? Що це з нами?
Чи я живу... Чи, може, не живу...

В знемозі Соломон: – Ти – наречена!.. —
Бажання непоборне і шалене. —

О, незрівнянна, швидше йди до мене,

*Мед-молоко під язиком твоїм.
Під кедрами ось тут трава зелена,
Мов прохолодний і затишний дім...*

*– Облиши мене. Не можу я, не хочу.
– Ти хочеш... Я не дочекаюсь ночі...*

*Внизу за виноградом чийсь кроки.
Злякалася. Але в руці рука.
– Де ти живеш, скажи? – Цілує в щоку. —
Прийду вночі, чекай, – не відпуска.*

*– Ні, ні... Я не скажу. Пустити... – Просилась.
Не відбивалася тим часом, а тулилась.*

*– Я тебе хочу. Не пусти, поки не скажеш...
– Скажу. Але мені пообіцяй,
Що не прийдеши. Остання зустріч наша
Сьогодні. Попрощаємося. Край!*

*Пообіцяй, що не прийдеши і завтра...
Мене не потурбуєш післязавтра...*

*Ти не приходь, поки я не захочу.
– Я обіцяю... Де твій дім, скажи?
Щоб міг його знайти посеред ночі...
– Біля струмка...
– Чекай, ще не біжи...*

*Не полишай на самоті так рано...
У домі де вікно твоє, кохана?*

*– Нащо тобі? О, не дивись коханий...
Чаруєш ти мене... О, не цілуй...
Вікно мале і ґратами заткане...
Там двері є... Цілуй мене, цілуй...*

*Ті двері прямо у мою кімнату...
Навіщо це тобі? Я хочу знати.*

*Ти ж обіцяв, що не прийдеши... Ну, правда?
– Прийду. Так буде. Хочу. Уночі.
– Мій милий!
– Вір, не бійся, будеш рада!
Чекай мене і не пали свічі...*

*Тепер прощай, за мною йдуть, я чую.
– Прощай, мій любий... Я тебе цілую.*

*О ні, не йди. Ім'я твоє не знаю...
– Як цар, кохана, називаюся я...
Чекай вночі. Як я тебе кохаю. —
Стих. Знітивсь... – Соломон моє ім'я.*

5

Мудрий, величний, в червонім хітоні,
Світлим і радісним був цар на троні...

В домі Ліванським кедрові колони,
В завісах шепочуться прохачі.
Люди зійшлися на суд Соломона,
Вдома залишивши гострі мечі.

Военачальники, міністри, гості,
Хто з усміхом, а хто у зморшках злості.

У залі тім були при обороні
Добірні вої, ними керував
Син Ахілуда, красень біля трону,
Високий кучерявий Еліав.

Нарешті взявся Соломон судити
Захарію. Крадіжка самоцвіту.

Як через нього передав дружині
Коштовність ту товариш Ахіор.
Захарія привів двох свідків нині —
В надії в Соломона виграть спор.

Цар повелів усім зліпити з глини
Подобу каменя. За лічені хвилини

Обман Захарії для всіх розкрився —
Зліпили свідки камінь різних форм.
Захарія покарі підкорився,
За правий суд вклонився Ахіор.

По тім до трону підійшли три брати,
Не спромоглися спадку дати раду.

Мав старший в спадок золоті монети,
Середній – звичайнісінькі кістки...
(Що батько передав оцим секретом?)
Молодший мав із дерева шматки.

Цар зразу ж мовив: – *Мудрим був ваш батько.
Вас троє тут, і кожен не безхатько.*

*Хіба не ясно – старшому всі гроші,
Середньому – худобу і людей,
Молодшому також достойна ноша —
Дім і обійстя в спадок відійде.*

І знову ж спадщину не поділили
Два брати. Соломона попросили,

Щоб розсудив, як скаже – так і буде.
А батько їхній на той час помер...
– *Хто з вас стрілою вцілить батьку в груди, —
Віщує цар, – той спадок і візьме.*

У серце прямо старший б'є стрілою,
Молодший зготувався, мов до бою...

Та раптом опустив додолу зброю,
І лук і стріли уронив до ніг...
– *Я вихований, батьку мій, тобою...
Схиливсь нещасний, стрелити не зміг.*

Володар враз озвучив свою владу:
– *Молодшому до крихти буде спадок!*

*А старший нам довів, що воїн вправний,
Таких до війська залюбки беру.
Військовий труд – обов'язок державний
Твердих сердець, надійних, сильних рук.*

Затим перед царем, як є, постали
Утрюх купці, що спільну справу мали.

Вони зашили золото у черес.
Зарили в землю... Черес той пропав.
Один на одного здійняли вереск,
Що золото із них хтось точно вкрав.

Цар бачить, що всі троє хитромани:
– *Перш ніж на суд ця ваша справа стане,*

*Послухайте уважно Соломона...
Колись любились юнка і юнак.
Клялось дівча у вірності до кону...
У мандри хлопець вирушив відтак.*

А з часом в іншому місті одружився,

Коханий, поміж тим, не повинився.

*Поплакала нещасна, пожурилась...
Посватався їй до неї багатий.
У шлюбну ніч у нього попросилась,
Щоб зняти клятву вірності своїй.*

*Пішла небога, та біда в дорозі —
Лихий розбійник трапився небозі.*

*Пограбував і в намір – гвалтувати,
Відкрилася з сльозами на очах.
Розчулився розбійник – що їй казати —
Все повернув і відпустив дівча.*

*Питаю вас, хто перед Богом чинний:
Жених, розбійник, чи ота дівчина?*

*– Дівчина, – два промовили, – звичайно!
– Розбійник! – твердо мовив третій гість.
Цар огласив: – Ти золото взяв тайно!
Тебе жадоба й чорна заздрість їсть.*

*– Клянуся, царю, Богом, я порожній! —
Гість миттю передав ціпок дорожній*

*Товаришу їй сказав: – Вини не маю!
Хай всі почують, ось у нього скарб!
Я тільки справедливості бажаю... —
У клятві вгору піднялась рука.*

*Цар усміхнувся, воїна покликав:
– Щоби свій жезл пройдисвіт цей не тикав,*

*Отут при всіх зламай його, юначе... —
І золото посипалось до ніг.
Крадій упав перед царем і плаче:
– Пробач, твій розум я не застеріг...*

*І далі цар судив без відпочинку.
До трону доступилась бідна жінка,*

*Вдова каменяра прийшла з бідною:
– Потратила я вранці на муку
Останні гроші. Раптом – отакої —
Шалений вітер, наче на скаку,*

*Муку розвіяв. Діток годувати
Немає чим. Мені відшкодувати*

*Хто має це? Повідай, царю мудрий.
Велів володар кликати купців:
– Скажіть мені, це ви вчинили смуту?
Просили ви для плинну кораблів*

*У Бога вітер?
– Так, молились, пане!
І вдячні, що піднявся вітер званий, —*

*Купці звітують.
Цар в одвіт:
– Здається,
Що вітер трохи наробив біди
Вдові каменяра. Вам доведеться
Відшкодувати – вихід тут один.*

*Купці у чашу срібла бідній жінці
Накидали. А цар іще гостинців —*

*Динарів золотих – додав надміру,
Бо й Соломону вітер радість дав.
Володар був натхненним, світлим, щирим,
В цей день він і прощав, і дарував.*

*Пішов на всі прохання, крім одного.
Жрець Молоха² чекав біля порога,*

*У жовтому, суворий, з бородою —
Про жертву немовлят просив чернець.
Цар мовчки, твердо, владною ходою
Пройшов повз нього. Розлютився жрець...*

6

*Пішла до міста Суламиф під вечір,
Там продала свої коштовні речі —*

*Сережки срібні. Пахощі купила,
Флакончик мирри в жирного купця.
Він їй сказав: – Дівчино моя мила,
Торкнеться любий до твого лиця*

І цілуватиме твої пахучі груди —

---

² *Молох* (Молах, Мелькарт, Мелек) – шановане в Ханаані, Палестині, Фінікії та Карфагені божество природи та сонця, в жертву якому приносили людей, особливо дітей.

Повір старому, так сьогодні буде —

*Він скаже: «О, кохана, твоє тіло
Духмяне мене з розуму зведе!»*

*Все буде, діво, так, як ти хотіла,
Ти тільки дочекайся, він прийде!*

Коли упала ніч, і вийшов місяць
Гуляти і над світом, і над містом,

У тиші лиш цикада цвірінчала...
Зняла свій одяг юна Суламіф,
В напівтемряві голою постала —
Від її виду місяць занімів.

Все тіло діва миррою мастила.
— *Для тебе, милий,* — ніжно шепотіла. —

*Коханий, золотий, найкращий в світі...
На задрість Ієрусалимських дів...
В тополь позавіконних срібні віти,
Щоб підглядати ближче, місяць сів.*

Лягла пахуча, як була, на ложе,
А серце заспокоїтись не може,

Його биття лиш чутно у кімнаті.
Дрімота ходить поруч. Лине час.
Здається, милий поруч, ось, обняти...
Липка дрімота утікає враз.

То промінь місячний. А милого немає.
Струмок далекий ледве чутно грає.

*«Як не прийде? Навіщо я просила?
Невже послухав вранішню мене!
Прийди до нареченої, мій милий!
Любов прийшла, у думці лиш одне...»*

Аж раптом за вікном почула кроки...
— *О, сестро, відчини! Чи сон глибокий*

*Тебе здолав? Голубко моя, чуєш?
Мене покрила вранішня роса.
Чому ти нашу зустріч не пильнуєш?
— О Боже! Він прийшов... Як і казав...*

І Суламіф немов оціпеніла,

Не встати їй – не володіє тілом.

Шепоче: – *Милий мій росою вмитий...*
Але ж я гола... скинула хітон...
Помила ноги... як мені ступити?..
Ні, ні... я сплю... це є всього лиш сон...

– *Прекрасна, вийди лиш, вже ранок скоро,*
Спів горлиць будить недалекі гори...

Цар обійшов будинок. Стихли кроки.
Нарешті юна Суламіф встає.
Хітон вдягає, лине до порогу...
«Де він, мій любий, серденько моє?»

Та за дверима вже нема нікого,
Порожня між кущів в імлі дорога.

Зоря рожева, місяць утікає.
Над горами полум'яніє вись.
– *Я тут, мій муже! Я тебе чекаю! —*
Кричить в темряву. – *Милий, повернись!*

Зірвала голос, видивилась очі —
Ніхто на поклик не озвався з ночі.

«Аж побіжусь коханого шукати
На вулицях, на площах, в закутках.
О, навіть якби ти був моїм братом,
Якби ми ссали з одного соска,

Була б твоєюю... Вражена любов'ю,
Біжусь, як навіжена, за тобою...»

Так мовить Суламіф сама до себе.
Добігла ось до міста, до воріт.
Сторожа враз: – *А що красуні треба?*
Ходи до нас! Ми змерзли на порі.

Ми вміємо цінити груди й ніжки!
Ти нічку провела з коханим в ліжку,

Нам досвіду, повір, не позичати,
Закриєш очі і не відрізниш
Від милого... – Обоє до дівчати
Спішать... О Боже, зупини!

Хапають за плече, за стан, за груди,
Та Суламіф верткá – біди не буде.

В руках сторожі верхнє покривало —
І Суламіф біжить назад мерщій.
Образи й страху наче не бувало...
«Де Соломон, де муж коханий мій?»

Цвіт винограду плине ароматом...
«Здається, знаю, де його шукати!»

Між лозами у ковдрі безпробудно
Спить, мов у люльці, охоронець-брат.
Хотіла розбудити – важко, трудно —
Не зрушити – мов кам'яна гора.

*«Знайду його, хоч як мені заткалось,
Піду на місце, де ми зустрічались...»*

*Я землю поцілую під стіною, де він стояв...
Він тут!» – До неба крик!
Летить, не володіючи собою:
– Цілуй мене, зі мною говори!*

Мов птаха, через пліт перелетіла,
Без слів, щаслива, милого обвила.

Вуста від вуст не можуть відірватись...
– *Кохана!* – Голос у царя тремтить. —
– *Як радісно тобою милуватись!*
Яка блаженна неповторна мить!

– *Прекрасний мій! Моя сльоза щаслива!*
Для нас лише зелене ложе-диво...

*Над нами кедри... ти мене цілуєш...
Кохай мене, коханий, я твоя!
Сердець гарячих перестуки чуєш?
Яка божественна ранкова яв...*

А після вся сумирна, розімліла,
На пишних травах випростала тіло.

На груди голову цареві прихилила,
Цар ніжно їй шепоче щось на вухо,
Почервоніла, посміхнулась мило,
Готова день і ніч ті речі слухать...

– *Брати мені, – озвалась, – доручили,
Щоб виноградник днями сторожила...* —

(Маленьку руку Соломон голубить.)
Свій виноград я не уберегла.
Володар запитав: – Жалкуєш, любя?
– О ні! Коханий, якби я була

Засуджена з тобою розлучитись
І більш в житті ніколи не зустрінись,

Я б з іменем твоїм жила до скону...
– Скажи-но, сестро, знала ти, хто я?
– Не знала, а хіба це перепона?
Моє життя відтак – любов твоя!..

Не смійся, мені соромно признатись,
А тільки, вибач, почало здаватись...

Чи ти не бог язичницький, мій пане?
– О ні, не бог я, а всього лиш цар.
На цьому місці, тут, клянусь, кохана,
З тієї миті, як злились серця,

Я зрозумів, із юності донині
Не мав такого млосного томління.

Твої вуста, усмішка полохлива,
Твого волосся золотий вогонь,
П'янке вино сосків твоїх тремтливих,
Щемливий дотик пальців і долонь...

Яке приємне ложе це зелене...
– О, царю мій! Дивись, дивись на мене...

Мене хвилюють чорні твої очі,
Твоє бажання пророста в мені.
Душа і серце, й тіло тебе хочуть,
Без тебе я не хочу жити, ні!

7

Басейн у Соломона восьмикутний,
Із мармуру, дзеркальний, самобутній.

Із сардоніксу голови левині,
Вода із пащ – мов океанський бриз.
Блискучі стіни в чорній деревині,
Широкі сходи з малахіту вниз.

Служниці влили в нього аромати
І Суламіф взялися роздягати.

У захваті завмерли, як розділи, —
Мов смуглий золочений зрілий плід,
Відкрилося прекрасне голе тіло...
«Для тебе, царю неба і землі!» —

Так Суламіф про себе шепотіла...
Пахуча вийшла, змерзла, посвіжіла.

Вдягли її в льняну туніку білу,
В хітон, що променився, мов золотий,
Перлинами волосся перевили,
Цар вигукнув: — *Краса землі, хто ти?*

Ти, мов зоря, блискуча, промениста!
Сімсот жінок я знав, наложниць триста

І без числа дівичь... Лиш ти єдина!
Хвала тобі від всіх жінок землі.
Царицею ти станеш неодмінно,
Рабині цілуватимуть твій слід.

Я буду оцасливлений судьбою,
Коли зайдеш жоною до покою.

Дівчина прихилилась до одвірка:
— *Прибий, мій любий, вухо до дверей,*
Щоб я була тобі рабиня вірна,
Роби, як заповів іще Мойсей.

Цар наказав: — *Несіть мерциї до мене*
Підвіски із карбункулів черлених!

Сам одягнув коштовності коханій:
— *Належу я тобі, а ти мені!* —
Й повів в бенкетну залу без вагання,
Де друзі й піддані вклонилися до ніг.

8

Сім днів мигцем минуло з того ранку,
Як Соломон в палац привів коханку,

Прекрасну Суламіф. Любовні хвили
Для них обох не мали берегів.

Цар дарував коштовні речі милій
Й про кожен камінь дивні речі вів.

Мав Соломон багатства незліченні —
Готовий все віддати нареченій.

На пальці ніг струнких у черевичках
Володар персні ніжно нанизав,
Цілунками вкривав і груди й личко
Й розповідав усе, що тільки знав:

*– Ось це – землі Офір священний камінь,
Анфракс, ти лиш торкнись його вустами —*

*Гарячий він і має колір крові,
Немов після цілунок твої губи.
Це камінь гніву, влади і любові,
Лікує серце й пам'ять, моя любя.*

*Цей непримітний, а ціни не має,
Ним володіти кожен цар бажає,*

*Бо камінь срібло під землею чує,
Прозорий і холодний, мов сльоза.
Ти безкорисна, я тобі дарую,
Він має дивну назву Менадіс-Фза.*

*А ось дівоцтва камінь похливий —
Сапфір – блакитний, чистий, незрадливий,*

*Гамує спрагу він, моя кохана,
І кожному дає ясні думки.
А ось Шамір – твердий і нездоланий,
Чи Адамас – живе в землі віки*

*Й проміння сонця всотує віками,
Милуйся ним, він грає кольорами.*

*Цей камінь буде в поміч в кожному ділі:
З ним вправний воїн вирушає в бій,
Він пологи полегшить породіллі.
Вважають греки: камінь-чародій.*

*Ось камінь місячний, блідий, сумирний,
Халдейським магам в їхніх вправах вірний.*

Підніс смарагд коханій на долоні:
– Дивись – зелений, чистий, весняний.
Це заповітний камінь Соломонів,

Гадюк відгонить і непевні сни.

Цар ошчасливив Суламіф дарами:
Нефрит, і бірюза, й орлиний камінь,

І сардонікс, й малиновий лігірій,
І жовто-золотистий хрісоліт,
Котяче око, аметист, верілій —
Тим каменям було по сотні літ.

Перлинами намисто вигравало,
І бірюза на пальцях оживала.

Бурштин іскривсь, коралі червоніли,
Неначе мак на грудях молодих,
І теплота оголеного тіла,
Немов огнем, запалювала їх.

На ніч кохана ложе готувала,
Золотоцвітом ніжно покривала...

*– На царський човник моя мила схожа
В Офір-країні плином по ріці. —
Цар тихо говорив. – Це милість Божя,
Твоя голівка на моїй руці.*

Так сталося – царя царів кохання
Заполонило. Перше і останнє...

Віків минуло із тих пір чимало,
Були іще і царства, і царі.
Та час пройшов, і їх позабували,
Все відлетіло з помахом вітрів.

Та крізь віки, крізь покоління лине
Любов прекрасна бідної дівчини

І мудрого царя. Любов висока.
Не змиє дощ, пісок не занесе.
І Суламіф – цариця ясноока,
Бо жінка любляча – понад усе...

9

Сім днів кохання й кожна ніч безсонна
Минуло з того дня у Соломона.

Поет, мудрець і цар, мов у полоні,
Любився – і насититись не міг.
Як літо, розцвітав вік Соломонів
У пестошах солодких Суламіф.

Стояли світлі, теплі, дивні ночі.
Обоє, до любовних вправ охочі,—

На ложі із тигрових шкур, цнотлива,
Оголена, забулась напівсном.
А поруч, весь осончений, щасливий,
Цар попиває золоте вино.

– Скажи, мій царю, – якось мовить діва, —
Любов миттєва наша – це не диво?

Тебе не бачила, лиш голос чула, —
І вже тоді належала тобі.
Все, що було до тебе, я забула —
Якби ще час спинився і не біг!

Чим серце полонив моє, коханий,
Що ти відкрив мені мене незнану?

Володар до дівчини прихилився:
– До тебе, любя, тисячі жінок
І після тебе, я не помилюся,
Не вивчили й не вивчать цей урок.

Три речі в світі я не можу зрозуміти...
І ще четверту – ніде правди діти.

Це шлях орла у небесах пророчих,
Змії на скелі, в морі корабля,
Шлях чоловіка до сердець жіночих —
Навіть Агур³ не розгадав цей шлях.

– Речей незрозумілих в світі стане...
Сьогодні на бенкеті, мій коханий,

В'язання стакти⁴ втратило свій запах,
Коли ти лиш від мене відійшов.
Я мушу, любий мій, тобі сказати:
Мов сонце, ти притягуєш любов.

---

³ Агур (Збирач) – син Іакєя, мудрець ізраїльський, відомий своїми висловами, які подані в 30-му розділі книги «Притч Соломонових».

⁴ Стакти – одна з речовин, яка рекомендована законом Мойсеевим до священного курильного складу (благовонна смола).

*Жінки, чоловіки, тварини, квіти —
Усі – тебе не можуть не любити!*

*Ну як когось любити, окрім тебе?
– І окрім тебе, окрім тебе, Суламіф!
За тебе я довічно вдячний небу!
Тебе я вранці дивом застеріг...*

*– Ти руку лиш поклав на мою на руку,
І серцем я відчула нашу злуку.*

*– Під сукнею тонкою твоє тіло
Тоді побачив... Вражений завмер...
– Від слів твоїх, мій царю, я тремтіла...
Кипіла кров, немов під сонцем мед...*

*Вони про час обоє забували,
Любилися, кохалися, кохали...*

*Здивовані, що місяць закотився,
І підглядає вранішня зоря.
Заходить день і час не зупинився...
Вуста ще спрагли, а серця горять.*

*– Ти знав жінок, дівиць, коханок ніжних,
Я певна, що найкращих, найгарніших...*

*Соромлюсь я себе просту, невчену...
Вустами цар її вуста заткав:
– Ти є цариця, Суламіф, для мене,
Тебе, немов перлину, я надбав.*

*З морських глибин... Окрасо мого ложа,
Людина за свій вік любити може*

*І тисячу разів... Людина любить,
Повір мені, кохана, тільки раз.
А ще облудна думка та, що люди
Всі люблять всіх. Але не напоказ*

*Господь лиш двом кохання посилає
У винограднику... той ранок... як згадаю...*

*Коли на свіжім килимі зеленім
Під кедрами мені ти віддалась,
Бог милостивим був в ту мить до мене —
Моя єдина між людей знайшлась...*

– Я знаю, всі жінки тебе любили.

У вісім літ на свої очі зріла

*Великий караван. Цариця Савська.
Верблюди, череда із колісниць.
Ти, царю, довгий час із нею знався,
Про неї ходять стільки неблиць.*

*Скажи, вона у світі найгарніша?
Чи справедлива мудрість її рішень?*

*– Цариця Савська – жінка дивовижна...
Такі у пам'яті лишають слід. —
Цар подивився на кохану ніжно. —
Тоді було їй повних сорок літ.*

*Царицю добре вчили чаклувати —
Щоб вміла з тіла рихлість прибирати,*

*Тому була стрункою, наче юнка,
Творила із обличчям чудеса,
Для цього готувала різні трунки...
Її краса – була страшна краса.*

*Хоч мудрістю уміла козириться,
Дрібна була та мудрість у цариці.*

*Балкіс хотіла мною володіти,
Бо влада то є ключ до вищих благ.
Її мета проста – цариця світу,
Та як не намагалась – не змогла.*

*Вона мені загадок загадала,
Як за для жінки, то, повір, чимало.*

*Прийшло на ум їй отаке вчинити:
Мені прислала хлопців і дівчат,
А вік такий, що важко розрізнити,
Відомо лиш, що їх по п'ятдесят.*

*– Я певна, царю, ти не помилився...
– Я так зробив, що кожен з них умився.*

*У хлопців тільки бризки відлітали,
Дівчата ж – руки ніжно до лиця.
Балкіс іще не раз перевіряла,
Чи справді мудрий Ізраїлю цар.*

*Алмаз прислала більший від горіха —
Царя перемудрить собі на втіху.*

Щілина в ньому, що не видно оком,
На нитку нанижи алмаз той, ну!
Та шовковичний черв'ячок із боку
Тоненьку павутинку протягнув.

Тоді Балкіс-Македа невгамовна
Коштовний кубок шле до Соломона:

*– Якщо його вологою наповниш
Не з неба, не з землі – він буде твій.
Цар піною з-під кінської попони
Наповнив кубок і відправив їй.*

Цариці Савській, як би там не йшлося,
Принизить Соломона не вдалося.

Й на ложі вже не та цариця Савська,
Ну просто надокучила, і квіт.
Тож якось цар над нею посміявся,
З царем тоді сміявся весь нарід.

Чутки ходили, що в цариці ноги
Зурочені були пташиним богом.

Що там у неї, – думали, гадали, —
Гусячі лапи, ратиці козла?
Вона ж під сукню довгу їх ховала,
Навіть на ложі в одязі була.

Цар Соломон підлогу кришталеву
Велів покласти на басейн. Миттево

Майстри-умільці диво те зробили
(Цар мав на думці ще чимало див),
У чисту воду рибок запустили,
І цар царицю в гості запросив.

Цариця Савська в супроводі свити
У довгих пишних шатах гордовито

Йде у палац на поклик Соломона —
Господар добру зустріч обіцяв.
Та за дверима – водна перепона,
А цар на троні з іншого кінця.

А далі... Суламіф кричить: – *Я знаю!*
Цариця Савська сукню піднімає!

– Так, Суламіф, криві і волохаті
В цариці ноги. Це всього лиш мить
Тривало – миті на дива багаті,
Бо у ту мить весь люд царицю зрить.

Ні дня цариця в мене не лишалась,
Вночі немов ужалена зібралась

І вирушила з поштом вранці-рано,
Не попрощалась. Я послав услід
Гінця за її пишим караваном...
Я не бажав тому посланцю бід.

Він віз траву, що знищує волосся.
Та повернутись хлоцю не вдалося.

В торбині Балкіс голову прислала —
Отак мені помстилася вона... —
Іще коханій Соломон чимало
Оповідав, чого ніхто не знав.

Як рятувався від Авессалома⁵,
Від ревнощів Адонії⁶ по тому.

Втікати довелось, поневірятись,
Як бідував колись в чужих краях.
Як влаштувався кухарем в палаці
І як зійшовся з дочкою царя.

Як утекли, кохалися, заспали,
Як їх цареві слуги упіймали,

Як ледве втік від смерті із темниці... —
А Суламіф тулилась до грудей.
Вуста царя... Палкі вуста дівичі...
Аж поки ніч не перейде у день.

Кохалися, немов левиця з левом.
А вранці Суламіф пінно-рожева —

До сонця на вустах усмішка грає...
Оголена, навіть не марить сном:
– Я нині від кохання знемагаю,
Подайте яблук, підкріпіть вином!

---

⁵ Авессалом – син царя Давида та його дружини Маахи. За безчестя сестри Фамари (Тамар) убив однокровного брата Амнона; пізніше повстав проти батька, зазнав поразки, під час втечі заплутався довгим волоссям у гілках дерева і загинув.

⁶ Адонія – четвертий син царя Давида, який домагався влади і за життя батька, і під час царювання Соломона. Був страчений за наказом Соломона.

10

У храмі, втаємничені від світу,
Зібралися прихильники Ізиди⁷.

Частина тайнодійства закінчилась
Для всіх в малім посвяченні вірян.
Посвячені достойно помолились
І розійшлись. Зійшла нічна зоря.

День сьомий місяця, в Єгипті – Фоменота.
Жерці богині зранку у турботах.

Їм треба по обряду учинити
Символіку й урочисту ходу,
Містерії Озіріса⁸ й Ізиди,
Донести до вірян священний дух.

Урочиста хода навкруг святині,
В «наосі»⁹ срібна статуя богині.

Пальмове листя, жбани, смолоскипи,
Священний Фаллос – символ над усім.
В середині храм має вигляд скиту,
Та все ж людей зійшло чимало в нім.

Злостивий Сет¹⁰ в труну спровадив брата,
Озіріса. Пішла його шукати

Ізіда. Тіло мужа відшукала.
Та знов останки брата викрав Сет.
У нього зло до мертвого буяло —
Зло не назад живе, а наперед.

Озіріса щоб не похоронили,
Чотирнадцять частин нарізав з тіла

Сет злісно. І розкидав по Єгипту,

---

⁷ *Izida (Icida)* – одне з головних божеств єгипетської міфології, богиня родючості й материнства, сестра і дружина Озіріса. Її зображували у вигляді корови з сонячним диском між рогами.

⁸ *Oziris (Osiris)* – у давньоєгипетській міфології бог відродження, цар потойбічного світу. Традиційно зображувався як мумія із зеленим обличчям і короною, іноді з головою бика. Брат і чоловік Ізиди, батько Гора і Анубіса, брат Сета, який його підступно вбив, щоб посісти трон.

⁹ *Naos* – первісно молитовний зал, головне приміщення (святинище) античного храму, де знаходилося скульптурне зображення божества. У Давньому Єгипті наос – ковчег, обрамлення для статуї бога, саркофага фараона або сховище для священного човна.

¹⁰ *Set* – у давньоєгипетській міфології бог пустелі, зла та плутанини.

По Верхньому й по Нижньому в містах.
Здавалося, шукати – діло згибле,
Проте Ізіда стиснула уста

І подалась на пошуки з сестрою
Нефтіс¹¹. Ще з Гором, Тоотом – юрбою...

Це перша дія священнослужіння,
Надалі – лиш для вищих ступенів,
Хто віддає вірянам повеління —
Пророків, містагопів і жерців.

Частина друга оргії нічної:
Безмовні хлопчакі у білих строях

На срібних тацях хліб несли і м'ясо,
Вино солодке й сушені плоди,
Сикеру¹² розливали, що відразу
Ум застилає, мов солодкий дим.

Жрець хлопців відпустив і хутко двері
Замкнув. Подався в глибину печери,

Всіх обійшов з таємними словами,
Що перепусткою були у храм.
Між позолоченими ланцюгами
З кадильниць вився синій фіміам.

Цар дав усім релігіям свободу —
Він рахувався з вибором народу.

Був давній храм непоказним із виду,
Прорубаний у скелі грубий скит.
Цариця храм Озіріса й Ізіди
Для себе привела в належний вид.

Старого фараона Суссакіма
Донька, якій жерці корились німо,

Цариця Астіс з волі Соломона
Розбудувала скит і вглиб і ввись.
Звела в дворі пілони і колони,
Вівтар був лиш суворим, як колись.

Гранітні стіни по людському зросту,

---

¹¹ *Нефтіс* (*Нефтида*) – богиня у староегипетській міфології, захисниця померлих. Сестра Ізіди й Озіріса, сестра і дружина Сета.

¹² *Сикера* – загальна назва будь-якого алкогольного напою; часто зустрічається в Біблії.

Зручні низенькі для молінь помости,

На стелі небо, сонце, зорі, місяць,
А на підлозі звірі і трава.

Майстри зобразили все так уміло —
Навколишність у храмі, мов жива.

Зображення богів на всіх колонах,
Що пильно спозирають світ безсонно.

Бог Шу, що вітри буйні будить зрання,
Бог сонця Гор, бог місяця Тоот,
Шакал – Анубіс – бог бальзамування,
Баст з видом кішки, Міну з міста Копт.

Себех з Фаюме з видом крокодила,
Богиня Нейт, що сонце народила.

Веселощів богиня й компліментів —
Гатор, корова з видом весняним.
У виді барана Хентієменту —
Незрозумілий люду бог, страшний,

У глибині над віттарем Ізиди
Зображення. Відома всьому світу —

Шанована богиня й добре знана
В Ізраїлі, в єгипетських містах...
Жертовник, гострий ніж з обсидіану,
Навколо сходи в жрицях і жерцях.

Цариця Астіс в потайнім покої
Дивилась у вікно перед собою,

В завісою приховано закритий
Квадратний отвір перед віттарем.
На Астіс сукня газова відкрита,
А тіло – очі кожного вбере.

Рожева шкіра через льон прозорий
Жерцям-скопцям розширювала пори.

Струнка, гнучка, привабні в тридцять років
Всі лінії, округлості грудей.
Кошачі очі, свіжі повні щоки,
Проте була як відьма для людей.

Як Соломон відсторонив царицю,
Вона плекала думку, щоб помститься.

У ревнощах, похитлива, ревнива,
Цариця шанувала культ жерців.
З кастратами зійшлася Астіс мстива,
Втішалась в диких оргіях скопців.

Із пір'я павича жрець опахалом
Овіював царицю. Інші впали

Навколо ниць. Безумні і блаженні
Вдихали ніжний тіла аромат.
Як їх точили ревності щоденні,
Торкнутись сукні – шикувались в ряд.

Вклонялись Астіс більше, ніж Ізіді,
Всі збочення, які існують в світі,

Кібелли і Ашери насолоди
Пізнали із царицею жерці
І не бажали вище нагороди,
Ніж мить її долоні на щоці.

Весь час була цариця Астіс з ними...
Чутки ходили злі в Єрусалимі.

В яких місцях цариця не з'являлась,
Батьки повсюдно від її очей
Дітей ховали і самі ховались —
Біда тому, хто вчасно не втече.

Ім'я її боялись вимовляти,
Але вона уміла своє взяти.

І кожен, хто втрапляв під її владу,
Забути ласку Астіс вже не міг
Й царицею оволодіння ради
Готовий був іти на всякий гріх...

Повільно колихалось опахало.
В закритім храмі спека не спадала.

У захваті царицю споглядали
Жерці. Вона ж дивилась на вівтар.
Кастратів Астіс мов не помічала,
Її з'їдала лиш одна мета.

Її відторгнуті душа і тіло
Одного лиш любили і хотіли.

Шукала погляду, чекала слова,
Їй навіть часто снівсья дотик рук
Царя Ізраїлю. Вона готова
Терпіти череду нестерпних мук,

Щоб Соломону в очі зазирнути,
Любов палку колишню повернути...

Та як порочна Астіс не старалась,
Великий цар душею мов змертвів...
Любов із ненавистю поєдналась —
Їй нині ненависний цар царів!

І Соломон ходив колись до храму,
І навіть став верховним над жерцями.

Та все ж «Запліднення кривава жертва»
Цареві відвернула серце й ум.
— *Оскоплення противне навіть мертвим!*
Як можна відрізати плоть живу?

Якщо насильно, а чи випадково
Відріжуть чоловіку плоть здорову —

Його це не принизить перед Богом.
Якщо ж самець себе скалічить сам —
Собі на горе... — Більше до порогу
Цар не ступав і поминав той храм.

І марно Атіс полум'яні очі
Царя шукали у темряві ночі.

Між тим вино, сикера і куріння
Частіше викликали сміх і крик.
Екстаз, і рук, і ніг переплетіння —
Вже скоро мить кривавої пори.

Віряни і посвячені в нестямі...
Цариця спозирала всіх у храмі.

Було персон тут знаних справа й зліва —
Володар Аргонії Бен-Гевер.
Брат Соломона, п'яний Далуїа,
Ахімаас, дотепний Бен-Декер...

Воєначальники і царська свита —
Усі вони прихильники Ізіді.

Та кожен з них в таємній справі дрібен...

Думки її ніхто не прочитав.
Сьогодні їй всього один потрібен —
Начальник охорони Еліав.

Одну лиш ніч, одну, він був із нею!
З тих пір юнак і серцем, і душею

Належав їй. Повсюди, мов блаженний,
Шукав її очима ніч і день...
— *Хушаю, всіх спровадь. Поклич до мене
Одного Еліава, хай прийде...*

11

Жерці, у білому в червоних плямах...
Блідий пустельник вийшов за жерцями

До віттаря. Обвітрений, високий.
Всім видом на юрбу навів жак.
За ним усіх окинув мутним оком
Найстарший жрець в шакалячих хвостах.

В тіарі, у парчі, старий, столітній
Тремтячим голосом слова завітні

Промовив тихо: *«Жертву цар приносить...»*
Взяв голуба і голову відтяв
І під молитви багатоголосі
Ніж і жертovníк кров'ю окропляв.

І далі до вірян почав казати:
«Оплачемо Озіріса». Кастрати

В жіночих шатах – Нафтіс та Ізіда —
Заголосили: *«Боже, повернись!
Твої жона й сестра пішли по світу,
Твій дім тебе чекає, як колись!»*

*Шукаємо тебе у тузі смертній,
Яку іще й кому принести жертву?!»*

Гор і Анубіс – два жерці – поштиво
Вступили і собі: *«Прийди, пора!»*
Хор приєднався. Під ті сумні мотиви
Богиню з віттаря знесли у храм.

Із срібла статуя. З корови роги

У головах. Шукати тіло бога

Пішли поміж колонами зі співом
Всі члени розшукать, щоб оживить.
Ось Мемфіс, Абідос, Саіс і Фіви,
Де серце Ун-Нофар-Онуфрія¹³ лежить.

Знайшла Ізіда всі частини тіла,
Лиш Фаллос відшукати не змогла.

Усім містам жерці співали славу,
Спів пристрасті і сили набирав.
Цариця ж дочекалась Еліава —
До ніг укляк беззвучно Еліав.

У захваті, у соромі й бажанні
Він плакав, мов зустрілися востаннє.

Поклала руку на жорстке волосся,
Цей бідний хлопець тільки нею жив,
Та їй сьогодні не про нього йшлося...
– *Все, що про них ти знаєш, розкажи!*

Про ту дівчину і про Соломона...
– *О, ти його кохаєш! Як це можна?*

Розірвуть серце ревнощі, царице...
Ну що тобі сказати...
– *Говори!*
– *Мудрець, авімеlex, що був як криця...*
Що з ним порив любовний утворив!

Дівча, мов янголя... Чарівна врода...
Нікого не любив ще так володар.

Від неї не відходить на хвилину,
Як вірний раб покірний біля ніг.
Для нього в світі лиш вона єдина,
Він не відводить, наче пес, очей своїх.

– *Кажі, – звіріла Астіс, – все, що знаєш!*
Продовжив Еліав: – *Мене терзаєш!*

Вона вся ніжність, соромливість, ласка
І пестоці, немов – сама любов.
Для неї все, що сталося, – дивна казка,
А він за неї б і на смерть пішов.

---

¹³ Ун-Нофар-Онуфрій – одне з імен бога Озіріса.

– *Кажи!* – цариця люто застогнала
І голову до тіла притискала.

Жерці тим часом зі сказаним видом,
Із галасом навколо віттаря
Носили срібну статую Ізиди
Й вчиняли собі рани всі підряд.

Кинджалами, ножами, канчуками,
А деякі і нігтями й зубами.

Скривавлені, побиті, навіжені
Істоти, ледве схожі на людей.
Крутивсь пустельник в колі тим сказаним,
Так швидко, що здавалось, ось впаде.

Стояв спокійно посеред дурману
Верховний жрець з ножем з обсидіану.

Жерці кричали: – *Фаллос! Де твій Фаллос?!*
Великий боже, вже пора, приходь!
Озиріса Ізіда зачекалась,
Жадає лоно благодатну плоть!

Жерці принишкли раптом, наче миші,
Пустельник ніж схопив у мертвій тиші.

Спинився враз, зігнув худющу спину,
Змахнув рукою, зойкнув під ножем
Й до віттаря обрубок плоті кинув...
Верховний жрець накрив його плащем,

Щоб до Ізиди доторкнувсь вустами...
На ношах винесли скопця із храму.

Звук міді нісся над Єрусалимом,
Цариця відхилилася назад.
– *Юначе, царюватимеш над ними,*
Ти будеш суверен, а не васал.

Ти, Еліаве, про таке й не мріяв,
Месопотамію і Фінікію,

Ізраїль, Вавилон та Іудею
І Сирію кладу тобі до ніг.
Розправився сьогодні з ним і з нею!..
Юнак сахнувсь, мов у страшному сні.

Очима пропала, мов тигриця.
– Тебе лиш хочу я, моя царице!

*Хай сонце упаде, хай зникнуть люди...
– Ти будеш над царями цар і бог!
Довіку, любий, я твоєю буду!
Йди, Еліаве! Йди! Убий обох!*

Сказати Еліав щось намагався,
Напружився юнак, вперед подався...

Та Астіс раптом впилася вустами,
Що хлопцеві перехопило дух.
– Удвох ми будем правити світами!..
Убий обох! Іди в палац!
– Іду!

12

І була ніч великого кохання...
Ця сьома ніч... Для Суламіф остання...

Пестоші були безмежно ніжними
І тихими, мов шерехи трави.
Немов журба яка лягла над ними,
Неначе янголи читали молитви.

Обійми і цілунки соромливі,
В задумливості дотики цнотливі.

– Як зветься та зоря, – дівча питає, —
Що має голубий привабний вид?
– Туди душа по смерті відлітає.
Священна зірка. Маги звать Сондит.

– Ти віриш цьому, царю мій коханий?
Цар тихо був, і лиш його дихання

Дівчіна відчувала на волоссі.
– Можливо, ми побачимося там,
Коли помremo... Хай би це збулося...
Коханий, не мовчи, відкрий вуста.

– Життя людське коротке. Час безмежний.
Віки віків минають, як належно.

Померлих, Суламіф, земля приймає,

*Із ґрунту колос пророста зерном,
Людина хліб одвіку споживає —
Повторюється все ізнов, ізнов...*

*Комахи, риби, птахи, звірі, люди...
Кохана, так було завжди і буде.*

*Повторимось, повір, і ми з тобою
У цьому кругообігу життя.
Зустрінемося, зведені судьбою,
Та не спізнаємось, хоч наші почуття*

*У захваті охоплять наші душі...
Ми вже стрічалися, сказати мушу,*

*Лиш не дано цього нам пам'ятати...
— Ні! Це не так, мій любий царю, ні!
Тієї ночі в лозах винограду
Ти, Соломоне, пригадавсь мені.*

*Тоді тобі на чуб роса упала...
Мій любий, я тебе впізнала і згадала.*

*І страх, і радість серце охопили!
Скажи, я запитаю, це не гріх:
Як раптом завтра я зійду в могилу,
Чи ти згадаєш бідну Суламіф?*

*Цар Соломон кохану пригортає:
— Не говори так! Чути не бажано!*

*Ти обрана, ти справжня, ти цариця
Душі моєї. І про смерть не смій!
Тебе не візьме смерть. Тобі кориться
Лиш буде Соломон, тобі одній.*

*Звук мідний раптом затремтів над світом
І довго коливався у повітрі.*

*— Це таїнство скінчилося у храмі, —
Промовив цар.
— Який тужливий звук...
Жах ухопив кістлявими руками...
Дурне передчуття смертельних мук...*

*Смерть дивиться порожніми очима...
Врятуй мене обіймами своїми!*

Візьми голівку на своє рамено,

*До серця свою любку пригорни.
– Не бійся смерті, мила, йди до мене,
Сумні думки любов'ю прожени.*

*На ложі в цілім світі лиш одні ми...
Повім про фараона Суссакіма.*

*І про чудні дива Вакрамадитья¹⁴,
Байки країни давньої Офір,
І про царя Давида¹⁵ славі битви...
Кохання сильне, як і смерть, повір.*

*– Коли твій голос чую, я радію,
Тебе одне лиш попросити смію...*

*– Я виконаю всі твої бажання,
Проси моє життя – віддам тобі.
– Мій царю, – посміхнулась, – завтра зрання,
Як тільки сонце розпочне свій біг*

*Й розтане повен місяць безпорадно,
Прошу тебе, ходім на виноградник,*

*Туди, де мою душу взяв руками.
Там наші кедри, кипариси там
Шумлять привітно кронами над нами...
Там знову пестоці тобі віддам.*

*І ще вуста до вуст не доторкнулись,
Як Суламіф злякалася, сахнулась.*

*Зіп'явсь на лікоть і примружив око
Цар Соломон: – Що сталося, Суламіф?
– Там хтось іде... Я чую чийсь кроки...
Мій любий царю, ми тут не самі.*

*Тривоги струни в темряві напнулись,
Аж раптом двері різко розчахнулись...*

*– Хто там? – володар вигукнув гортанно,
Та Суламіф – прожогом до дверей.
Тінь у проході грізна невблаганно,
Немов у бій, хитнулася вперед.*

---

¹⁴ *Вакрамадитья* (*Вікрамадитья*) – у перекладі – сонячний поступ, крок, сила, мужність. Одне з найзнаменитіших царських імен в індійській історії. Це ім'я стало символом і титулом, багато хто з наступних правителів приєднував його до свого імені.

¹⁵ *Давид* – один з найвідоміших персонажів Біблії, другий цар Давнього Ізраїлю. Народився у Віфліємі 1035 р. до н.е., автор псалмів. Батько Соломона.

З мечем вправлявся Еліав уміло —
Пробив короткий меч дівоче тіло.

Упала Суламіф з легеньким криком...
Цар Соломон мерщій вогню додав...
Навпроти Еліав з безумним ликом
У пройму по-зłodійськи відповзав.

В очах у Еліава жах безмежний,
У Соломона – лють беззастережна.

У вбивці думка – утекти до храму...
– *Примусив хто тебе?* – цар запитав.
– *Цариця Астіс...* – цокотів зубами...
Цар те почув, що і без нього знав.

– *Ти не ховаєшся у храмі Божім,
Йди з моїх очей, скажи сторожі*

Хай стереже тебе...
Мерщій в палати.
Прибігли царські друзі, лікарі.
– *Володарю, її не врятувати,* —
Відразу старший лікар застеріг, —

Меч вийняти – й злетить душа дівоча...
Отямилось дівча, відкрило очі.

– *Я хочу пити,* – в тиші ледь почулось, —
Мені нутро, немов огнем, пече...
До Соломона кволо усміхнулась,
І з нього більш не зводила очей...

– *Я вірю, що кохання нездоланне...*
Отак були удвох, цар і кохана,

Оголена, скривавлена, безмовна
Прекрасна Суламіф і Соломон.
Скарбниця всього світу безкоштовна
Проти життя. В страшному сні немов,

Цар на колінах у кривавій піні...
Всі зникли із покою, наче тіні...

Заговорила Суламіф: – *Мій любий,
Коханий, незрівняний мій,* – крізь біль, —
*Єдиний ти серед усього люду,
Я всім еством належала тобі...*

*Тобі я вдячна за усе безмежно...
Ти вів мене, наївну, обережно*

*У край любові... Дай поцілувати
Твої прекрасні руки... До тих пір
Від вуст їх не дозволю прибирати,
Поки не затуманиться мій зір...*

*Я дякую тобі за твою вроду...
Я твою мудрість, мов джерельну воду,*

*Пила досхожу... Хоч в якусь хвилину,
Коханий царю, ти згадай мене,
Ту, сонечком обпалену дівчину...
Твою рабиню... Смерть хай омине*

*Тебе ще довго...
Цар в задумі мовив:
– Допоки в світі житиме любов,
Твоє ім'я, як благодійне слово,
Звучатиме, кохана, знов і знов...*

*Ніч темні шати по землі збирала,
А на світанку Суламіф не стало.*

*Умився цар. Хітон у скарабеях
Вдягнув. Потому підізвав Ванею.*

*– Підеш, на смерть скараєш Еліава, —
Сказав спокійно. Впав до ніг старий:
– То ж вчун мій! Не вчини таку неславу!
Мені таке зробить... Хоч сам помри!*

*Та й Еліав у храмі заховався...
– А ти моїх наказів не цурався,*

*Коли я наказав убити брата,
Адонію. Ну! Очі підведи...
Ванею, нині мусиш стати катом.
Старий мовчав. Цар лиш кивнув: – Іди.*

*Сказав начальнику палацу Ахіссару:
– Для Астіс легкий збуток смертна кара.*

*Я не встеріг її підступну вдачу,
Що в її серці ненависть живе.
Мене цариця більше не побачить,
До батька у Єгипет хай пливе.*

Усіх спровадив Соломон. Кохана дівка
Лежала мертва. Тепла ще. Красива.

Цар сумно юним тілом милувався...
Усмішка ще лишилась на вустах...
Чола торкнувся пальцем та й подався...
На серці туга і душа пуста.

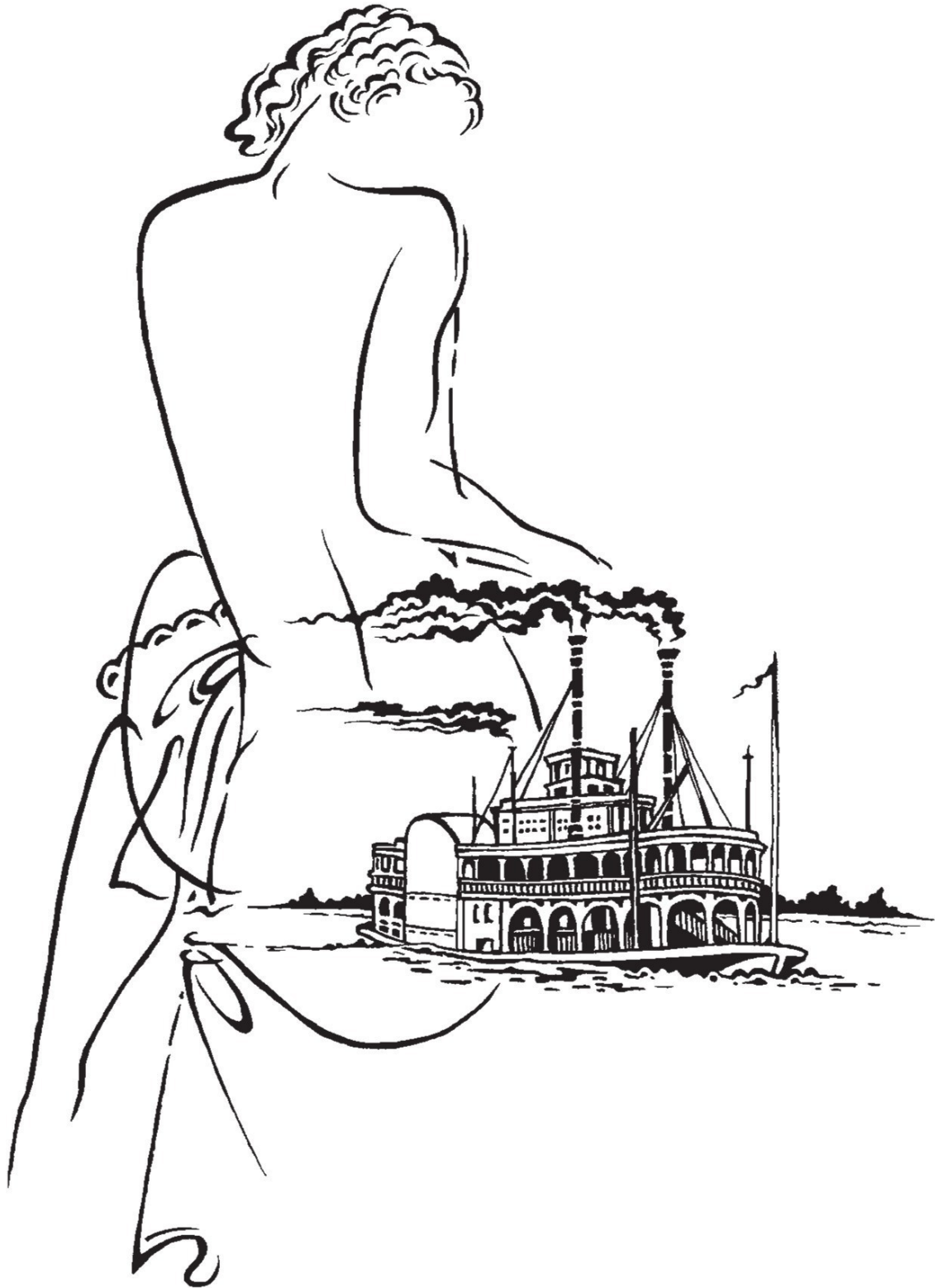
Первосвященника минув. Пройшов до зали.
Царя у тиші писарі чекали.

Трон в позолоті. Сів, як і належить.
Заплющив очі. Та всього на мить.
Завмерли писарі. Уважно стежать.
Ледь чутно мовив Соломон: *«Пишіть:*

*Поклади мене, як печать на серці твоєму,
як перстень на руці твоїй,
бо сильна, як смерть, любов
і жорстокі, як пекло, ревності:
стріли їхні – стріли вогненні...»*

Цар писарів відправив, і по тім
У судній залі був на самоті.

Іван Бунін
Візитні картки

По Волзі осінній неспіхом біг пароплав,
Цигикала чайка самотня на зламі крила,

Вітер холод ганяв і прапор тріпав на кормі,
Береги поруділі пообіч лежали німі.

Пароплав був майже порожній на сірій воді,
Лиш на верхній палубі – два з другого класу, немолоді,
Непримітні, гуляли на вітрі в потоці слів.
Та на нижній гомоніла артіль мужиків.

А ще пасажир із першого класу, років так тридцяти,
Брюнет, гарно вдягнений, в англійській каскетці ходив,
Віднедавна відомий письменник, високий, міцний,
Пив повітря осіннє, вітер весело гнався за ним.

Хо́да у письменника досить впевнена, пружна, тверда —
Мірно бились колеса об воду, крутились, шуміла вода.
Від корми і назад, проти вітру й під вітер ступав одинак.
Врешті він зупинився, на сходах помітивши знак.

З нижніх палуб із третього класу піднімалась вона,
Учорашня миттєво знайома, на пароплаві одна,
В капелюшку дешевім, із спитим, та милим лицем,
У легенькім пальті йшла незграбно тихцем.

Він подався назустріч.
– *Як спали?* – спитав на ходу,
І затримав в долоні її руку маленьку худу...
Усміхнулась: – *Прекрасно! Я сплю, як бабак...*
– *Ви заспались, мій ангел,* – сказав фамільярно, – *відтак,*

*Пропоную сніданок. Добрі люди смакують в цю мить
І горілку, і юшку...* Подумав: *«Йй нічим платить...»*
– *Холод бісів!* – Кивнула. – *Горілки! Інакше – біда!..*
Йшов за нею в їдальню і жадібно всю оглядав.

Як учора на неї у присмерку раптом набрів...
Випадкове знайомство на палубі в темній порі...

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.